

- *проаналізовано* проблему розвитку критичного мислення як засобу формування мовної особистості учня, *розкрито* сутність критичного мислення як технології компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у 5-6 класах гімназій;
- *визначено та схарактеризовано* ефективні методи формування та розвитку критичного мислення учнів 5–6 класів гімназій на уроках іноземної мови («Інтелект-карта», «Кластер», «Синквейн», «Діаграма Венна», «Кошик ідей», «Концептуальне колесо», «Кола по воді», «Дерево припущень» тощо);
- *апробовано* основні науково-теоретичні положення, викладені в підготовлених розділах методичного посібника і методичних рекомендацій;
- *опубліковано*: навчально-методичний посібник (у співавт.), бібліографічний покажчик (у співавт.), розділи у книгах - 3, статті - 9, матеріали і тези конференцій- 36; *підготовлено* до друку рукописи методичного посібника і методичних рекомендацій (у співавт.).

Методичні засади створення системи ситуаційних завдань для формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів гімназії

*І. О. Горошкін,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України*

Основним завданням іншомовної освіти в сучасних умовах є формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності здобувача освіти, який не лише вмітиме усно чи письмово висловлювати власну думку іноземною мовою відповідно до ситуації, а й буде здатним розв'язувати засобами іноземної мови актуальні життєві проблеми. Узагальнивши кілька тлумачень, пропонуємо таке: МІКК – це інтегрована характеристика особистості учня, що передбачає оволодіння ним досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах, засвоєння культурних цінностей народу, мову якого опановує; особистісний ресурс, що визначає здатність людини ефективно реалізовувати себе в умовах міжкультурної комунікації.

Вивчення літератури з проблеми дослідження, спостереження за освітнім процесом уможливили висновок, що потужним інструментом формування МІКК є ситуаційні завдання – змодельовані навчальні завдання, максимально наближені до життєвих, що пропонують учням розв'язати певну проблему або виконати певну соціальну роль у конкретній ситуації. Ситуаційні завдання сприяють переходу учнів від діяльності в навчальній ситуації до діяльності в реальній життєвій ситуації, що відповідає вимогам компетентісно орієнтованого навчання – вийти за межі уроку. З огляду на це особливої актуальності набуває розроблення й використання системи ситуаційних завдань, що уможливить ураховання вікових

особливостей здобувачів освіти, вимоги Державного стандарту базової загальної середньої освіти. У межах системи ситуаційні завдання поділено відповідно до форм усного мовлення – монологічні й діалогічні ситуаційні завдання, а також до видів завдань, що, за твердженнями науковців і практиків, є найбільш ефективними для здобувачів базової середньої освіти – проєктна робота, дидактичні ігри.

В освітній діяльності окреслилися певні підходи, що забезпечують вироблення в здобувачів освіти психологічної настанови на систематичне здобування й розширення знань, формування ціннісного ставлення до навчального предмета, умінь здійснювати ефективну міжкультурну комунікацію, а також стійких умінь орієнтуватися в динамічних інформаційних потоках. Студіювання психолого-педагогічних джерел з окресленої проблеми, спостереження за освітнім процесом уможливили виокремлення низки підходів, що домінують в процесі навчання іноземних мов у 5–6 класах і визначають створення системи ситуаційних завдань для формування МІКК учнів 5–6 класів. До них віднесено: компетентнісний; особистісно орієнтований; комунікативно-діяльнісний; культурологічний підходи.

Розвиток здатності учнів 5 класів ЗЗСО до іншомовного ситуаційного спілкування засобами навчально-мовленнєвих ситуацій

*О. М. Коваленко,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов*

Переорієнтування вітчизняної системи загальної середньої освіти на компетентнісні засади зумовлюють зміни цілей і змісту шкільної іншомовної освіти, які полягають у спрямуванні навчальної діяльності учнів на розвиток здатності оволодівати життєвими, ключовими і предметними компетентностями. Відповідних змін потребують також технології імплементації цих компетентностей у практику навчання. Таким інструментом є мовленнєва ситуація, в межах якої учням пропонуються визначені за змістом й мовним оформленням умови й обставини, які є для них особистісно значущими та заохочують їх до іншомовної мовленнєвої діяльності.

Мета роботи – проаналізувати методичні та дидактичні засади застосування комунікативних завдань для формування в п'ятикласників здатності до ситуаційного спілкування англійською мовою.

У комунікативних завданнях для формування в учнів здатності до ситуаційного англійськомовного спілкування реалізовано зміст мовленнєвих ситуацій повсякденного життя школярів в Україні та закордоном. Мовна й змістова складова дібрані відповідно до вимоги модельних навчальних програм з іноземної (англійської) мови для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Зміст